

O B S A H

I.

Písňe a zlomky z mythologického ohľadu pamätne

Ďunda	17	Tátoš bez gemby	25
Morena, Dedko	17	Vájanuo čili Sobotky	26
Muriena	18	O Jana Jana Vajana	26
Perunský Perun	19	Rúža na Sitně	28
Svatý Vid a svatý Dinda	19	Lipa	28
Parom	20	Lipka zelená	28
Koleda	20	Lipka	29
Vily	20	Lipka zelená	29
Čerti a ďabol	21	Stůl z lipového dřeva	30
Rarášek	21	Kočlk z lipového dřeva	30
Zmok, Škrata	21	Črevíce z lipového dřeva	30
Zmok	23	Oblévačka	31
Vlkolak	23	Turice	31
Bobo	24	Čtyri máje	31
Stryga a Znachor	24	Máj zelený	32
Mátoha	24	Kradenie děvčat	32
Černokňazník	24	Porobenie a čarovanie	32

II.

Zpěvy historicky pamätne

Kuruci	37	Lov Mathiasů	39
Kuruc při Dunaji	37	Vojna při Debrecíně	39
Kurucká vojna	37	Turecké zajatie	40
Cesta do S. země	37	Sobieski a Turek	40
Kumáni	38	Odbiranie se k tureckej vojně	40
Tatari	38	Pivoda	42
Talafúz	39	Písňe Rákociho pluků	42

III.

Zpěvolibost čili milování zpěvu a písni – Hudba a tanec Nápitnice čili písňe při pitíu

Zpievanky a jejich původcové	47	Mladá zpěváčka	47
Malinká zpěváčka	47	Zpěv a panenství	47

Zpěv a sloboda	47	Rozkaz k zahraniu	55
Zpěv a květohranie	48	Rozličné hranie	56
Zpěv a robota	48	Muzika	57
Zpěv a mzda	48	Kúdel	57
Zpěv a bielenie plátna	48	Děvče lúbí hudbu	57
Zpěv a žatva	48	Vyvedenie	58
Zpěv a vezenie dřeva	48	Milenec s druhou tancuje	58
Piseň a hubička	49	Rozihraná	58
Zpievánie po ulici	49	Podštie a podkovanie	58
Zpievanie hore dedinou	49	Bosé tanečnice	58
Zpěv a vdanie se	49	Výskanie	58
Zpěv a žel	50	Rúčky a nožky	59
Zpěv a plač	50	Meštěk	59
Zpěv je sladký	50	Košelka	59
Zpěvákyň v cizém poli	50	Trenčanská voda	60
Zpěvákyň v Kerestuře	51	Chudobný	60
Zpievákyň na Vahanově	51	Voda	60
Zpěv a tokajské vinohranie	51	Sud	60
Zpěv a Handerburci	51	Borovička	60
Zpěv a lúčenie	51	Pivo	61
Mnohost písni	52	Chudobný a bohatý	61
Písne v truhle	52	Víno	61
Danaj	52	Vínko a voda	62
Vlastnosti	52	Červené víno	62
Zpievanica	52	Červené budínské	62
Zpěvavý Janko	53	Týden pijanský	63
Zpěvu milovný muž	53	Šenk	63
Zpívání až do smrti	53	Zlý gazda	63
Kárání a vysmívání zlých veršů a zlého zpěvu	53	Žena v krčmě	63
Píšťalka	54	Muž korhel	63
Drumle a husle	54	Cesta z krčmy	64
Husle	54	Dobrá žena	64
Gajdy	54	Chalupa	64
Gejdování	55	Pitie a staroba	65
Dudy	55	Rováš	65
Hudba a pivo	55	Pijani	65
Hudci	55	Pomsta	65

Rakovce	283	Smutná svadba	297
Vysvobozený Janík	285	Dva Ráci zbojníci	298
Sobotiský rynek	288	Chytrá žena	298
Léčenie	289	Starý zbojník	299
Katarina z Belehradu	290	Hanička lapená	299
Prepelička	291	Skrývanie se před milým	301
Gavalír a kochanka	292	Rozloučená láska	302
Komisár	293	Gudel	303
Pokušitel	293	Svatba komárova	306
Lepší vrkoč než čepec	294	Zajíc a koza	308
Křivopřisažník	294	Hrnčářský zámok	309
Janko a Marka	295	Poznámky a vysvětlivky	311
Janík zabitý	297		

IV.

Písne o mladosti, kráse a lásce

Neposlušná	69	Posměvač chudobných	79
Děvče nechce do kláštera	69	Láska k nepřeknému	79
Vysoká	70	Znaky	79
Zlatá sloboda	70	Katolík a luteránka	80
Slobodná	70	Milý katolík	80
Červená Marča	70	Katolík a luteránka	80
Krásolíčná	71	Maličká	80
Oči, líčka, usta, ruky	71	Samotná	81
Červené líčka	71	Dceře přišlo z očí	81
Černé oči	71	Vzdychanie	81
Černé oči	71	Klíče k srdci	81
Černé oči	72	Robota a láska	81
Černé oči	72	Žádost	82
Černé obočí	72	Budúce bydllo děvčino	82
Sivé oči	73	Prosba	82
Sivé oči	73	Hledanie	82
S černýma sivé oči	73	Sedavanie	83
Černé a sivé oči	73	Jměnie bez lásky	83
Pěkné jméno	73	Žádost	83
Janíčko a Anička	74	Bystrica	83
Katrena, Janko	74	Zamilovanie	84
Janíček	74	Čerešnička	84
Janko, Miško	74	Žádost	84
Martinek a Janíček	74	Volanie	84
Jména	74	Tenká košelka	85
Krásný obličej a pěkné jméno	75	Pozdravenie v Praze	85
Janíček	75	Děvče z Kerestúra	85
Nízkorostlá	76	Příležitost k lásce	85
Nízkorostlí mládenci	76	Vidění	86
Trojaká krása	76	Bolest srdce	86
Velké oči	76	Počátek lásky	86
Malá a hrdá	76	Znamenie milovania	86
Nádherná	77	Poznání po hlase	87
Vtřává	77	Rozkoš lásky	87
Pěkná nerobotná	77	Orava	87
Pěkné, ale lenivé děvče	78	Přísaha	87
Anča nerobotná	78	Nevinná láska	87
Ledajaká	78	Nevidění milěj	87
Chudobná	79	Žel lásky	88

Žádost	88	Umfrájicá panna	98
Láska zarmucuje	88	Pomsta	99
Laskavá povodeň	89	Přemoženie želu	99
Tajná frajerka	89	Odvyknutie	99
Tajný frajer	89	Milé a nemilé	99
Seděníe s milým	89	Rozletěníe	99
Jedna milenka, dva milenci .	90	Starý frajer	100
Hněv	90	Potěcha při škodě	100
Hněv	90	Věčité rozloučení	100
Hněv a pozdravenie	91	Těšenie zanechaného	100
Hněv mezi děvčaty	91	Těžkost	100
Dvě milenky	91	Samá	101
Vábkyňe	91	Opuštění mnohých pro jed-	
Čtyry milenky	92	noho	101
Vzatie frajera	92	Kyslá voda	101
Zpronevěřilec	93	Samotná s nádejou	102
Přistání k jiné	93	Opuštění milého	102
Truc	94	Syn jednej matky	103
Potěcha nemilovaného	94	Necháníe chudobnej	103
Řeči a slzy	95	Milý se oženil s jinou	104
Pánbohďaj a Pánbohďajka .	95	Otázka ku sardci	104
Radořečníci	95	Ztráta	104
Lidský jazyk	95	Rada	104
Lidský jazyk	95	Děvče v cuzině	105
Lidské jazyky	96	Rána srdca	105
Přestěhováníe	96	Milenku voda vzala	106
Dalekost	96	Torisa	106
Nemožnost viděnía	96	Zabudnutie	106
Nenáchylnost	97	Hedbávná šňůrka	106
Velká láska nepospěšná	97	Rozloučky	107
Námítky	97	Zanecháníe	107
Láska prázná	98	Nemožnosti	108
Šuhaj fortelný	98	Milovníci	109
Nehodný	98		

V.

*Kostel, ozdoby, dary, věnec, pero, květy: jako živlové
mladosti a lásky*

Parta a kostel	113	Kostel, růžička	114
Partička, prsten	113	Kostel a modlitba	114
Sukňa, košela, stan, parta .	113	Kostel	114

Volanie do kostela	114	Věneček zlatý	126
Úsměch v kostele	114	Pera a voňáčky	126
Chodění do chrámu	115	Perečko	126
Vidění v kostele	115	Perko na cínovej míse	126
Kostel, tafat a stužky	115	Poslání perečka	126
Kostel, lalija, šalvia	116	Perko z lalije	127
Bílenná košela	116	Pero z rokyty	127
Košelka z lenu vyšívaná	116	Perečko pštrosově	127
Košelka, perečko	117	Pero uvadlé	128
Belasté nohavice	117	Perečko poslané od ryby	128
Dolomán	117	Perko a ochladlé milování	128
Kabanica	117	Perečka v nedělu	129
Halena	117	Perečko z ternia a žíhlavy	129
Kožušek a čuha	118	Vonička oblámaná	130
Baganče	118	Bukreta z fialky	130
Ostrohy	118	Pokretočka šerá	130
Podkovičky	118	Jména a květy	131
Životky, damašek	118	Růža	132
Životok, letnička	119	Růža a kvietok	132
Suknička	119	Růžička červená	132
Sukňa	119	Lalia	132
Farbanička	120	Rozmarín, lelija	133
Kasanička	120	Topolí a fialka	133
Kožušok vyšíty	120	Fialka a klince	133
Zápona z tafaty	120	Hřebíčky, fialka, majerán	134
Ručník a vyšívaná šatka	121	Prhlava, ledníček	134
Korale	121	Majerán, klince, fialka, růže	134
Pantlíky	121	Majerán	135
Prsten zlatý	122	Majoránek	135
Šnorování	122	Tulipánek a majerán	135
Čižmičky	122	Tulipán a pivonija	135
Cifrovná a robotná	122	Polej	136
Ozdoba	123	Bazališka	136
Vrkoč a stužky	123	Tubirozna	136
Pantofličky	123	Slepý mák	136
Hrušky a jablka	124	Spáč, douška, čistec	137
Jablka	124	Netata, rojovník, léska, toito	137
Medovník	125	Štrbák, petržlen, boriovča	137
Vitie věnce	125	Limborá	137
Zelený vienok	125	Božedrevina	138
Rozmarín na hlavě	125	Javor	138

VI.

Vohledy čili zálety

Sobota a neděla	141	Daremné ustávání	149
Krása, výmínka vohledů	141	Milého koně kde?	149
Milé dovolenie	141	Poslední navštívení	149
Milá za vodou	141	Milostné sny	150
Lavička	142	Hněvání	150
Nemocná žádá navštívení	142	Omluvy	151
Bolest	142	Svitání	151
Dnes večer	142	Opatrnost	151
Dalekost	143	Jablčko	153
Dvere	143	Fousy	153
Návěstie	143	Bozkání	153
Podkovičky	143	Čizmy	153
Prosba za milého na cestě	144	Horenos	153
Postlání	144	Samotně bydlící	154
Zálety	144	Ustečka	154
Prevrácený svet	144	Daremná chůza	154
Vyzradený	145	Bázlivec	154
Děšť	145	Rozpomínka na sobotu	155
Cesta vrškami	145	Klam	156
Víter	145	Zdání	156
Lijavec a tma	145	Žál	156
Přid' večer	145	Milý u jinej	156
Vzdorování s drombličkou	146	Řetízka na dveřích	156
Starost o nocleh	146	Šuhajova matka	157
Trnina a datelina	146	Odprovození	157
Kde milú najít?	147	Ne doma	158
Lezenie oknem u Němců	147	Žádanie darů zpátkem	158
Zamknutie dveří	148	Odchod o půlnoci	159
Ochotná	148	Ztráta krásy	159
Hrdý frajer	148	Nachodění sa darmo	159
Noční tovaryš	148	Rozchod	159
Ošemetná	149	Chasa	160

VII.

Svatba a manželstvo: námluvy, pýtanie, snoubenie, prstenkovanie, ohlášky, sobáš, krestiny, vdovstvo

Tužba po ženění	163	Neženatí	163
Tata a macecha	163	Slabý	163

Vdovina žádost	198
Proč ne za vdovca	198
Vdovec	198
Zemrelá mladucha	198
Pohrobená žena	199
Vdovec	199
Starý chlap	199
Děvče a vdova	199
Stará baba	200
Pecomilky	200
Stará baba	200
Vdovec s dětmi	200

Dětské zpěvy

Léto	201
Slunce	201
Kvítky a hračky	201
Kavky a dítky	202
Častitovanie	202
Sirota	202
Evička osíralá	202
Sirota	203
Otčím a macecha	203

VIII.

Hospodárství, rolnictví, stav sedlácký – Pole, háje, hory, louky, tráva, orba, kosba, hrabanie, žatva, mlatba, len, konopě, bielisko, młyn, jidla – Pastýrství – Remesla

Sedlákovi dobře	207
Požehnanie	207
Samotný hospodář	207
Hospodárský syn	207
Hospodárstvo bez lásky	207
Láska a dobytek	208
Otrhaný hospodář	208
Pokojné hospodárstvo	208
Černotvárný hospodář	208
Psota	208
Dluhy	209
Dohospodárenie	209
Pohonič	209
Pláč sluhy	209
Služka	209
Vlastní živnost	210
Hájnici	210
Pán, uradník, hajdúch	210
Zakládanie luk a lazů	210
Služka	210
Pohonička	211
Pohonič z Oravy	211
Rataj	211
Žitko	212

Uhořenie a hnojenie	213
Panská role	213
Anička jde orat	214

Háje, hory, louky, pole

Jaro	214
Kukučka	214
Hora jasenová	214
Volanie v hore	215
Zbírání fialky v hájku	215
Zbírání žaludu	215
Zbírání hub a jahod	215
Maliny	215
Zpěvní rozmluva přes dolinu	216
Lůčka zelená	217
Lúky hačavské	217
Polámaný kosák	217
Tráva v háji	218
Trávnice z Jakobovian	218
Ďatelina	218
Děvče a tráva	219
Tráva, rosa, slzy	219
Mládenec a trávička	220
Výsypok a petre nec	220

Batoh trávy	220
Lúčka	221
Kosec a hrabačka	221
Kosec	221
Hrabáčka	222
Vítanie žatvy	222
Pole	222
Pole tarčanské a cinkotské	222
Žeň, najmilší práce	222
Vyžatie	223
Korččky	223
Požezánie ruky	223
Žnice pri spatreníu počestných	223
Píseň žatevná	223
Žatevná rozmluva zamilovanců	224
Zapadánie slunca	225
Volánie domov	225
Proso	225
Šošovička	226
Pohánka, proso	226
Pri konci polných prací	226
Pri trhániu konopí	226
Močenie konopí	227
Přádenie, šitie	227
Koudel	227
Bielisko	227
Pránie šatů	228

Národné jídla

Kaša	228
Kaša s mlékom	228
Kaša s mladým máslem	228
Haloušky makové	229
Haloušky a zuzáky	229
Šišky	229
Mrváně	229
Mrvenica	229
Šošovica	230
Šošovica a kyselica	230
Kysel a haloušky	230

Repa sladká	230
Pagáč	231
Farbaček	231

Pastýrské a valaské

Čas a dešť	231
Húsky	231
Pávvové perie	232
Milý v poli	232
Voliari	232
Adam	233
Pastýrka juncův	233
Koně do puta	233
Pastýrská rodina	233
Pastýři a jaro	234
Dědinčanka za odešlým ovčákem	234
Zuzička a valasi	234
Dluhy	234
Juhás (ovčák)	235
Zlaté zvonce	235
Dojenie	235
Procházka po salaši	235
Dudáš na salaši	236
Stav valaský	236
Žárlivost	238
Neštěstí	238
Porukomie bačovo	239

Remesla

Mlynárstvo	240
Mlynští tovaryši	240
Raději za mlynára než za masára	240
Mlynárka frajerka	241
Mlynárka, mlynár, dcera	241
Mlynári, Anička	242
Mlynček a pekná mlynárka	242
Pokojný s málem	243
Mlynár a děvče	243
Z mlynára krčmár	244
Pltník	244

Pltníci, čipkári, olejkári	244	Kačmar	251
Polovanie	244	Gombár	251
Lovy	245	Tkáč	252
Holúbok	247	Kušníři	252
Píseň havířská	247	Ševci	252
Fáranie do baně	248	Kováč	252
Huntyar	248	Furman	252
Hundštosiar	248	Šefraník	253
Baník a žena	249	Fajkár	253
Masári	250	Remeselnicá dcera	253
Pijíci masári	250	Žebrákovo štěstie	253
Masári	250	Žebrák z Nové Vsi	254
Masář a jalovečka	251	Starý žebrák	254

IX.

Písně vojenské

Zverbování se pre milou	257	Humenský rekrut	262
Šablička k boku	257	Zlé nakládanie pri lapance	263
Hrozba	257	Maširování	264
Neprošenje se	257	Kremnický richtár	265
Panština a Rákoš	258	Vrat sa	265
Zbavenie se pána	258	Klenovec	265
Lipták	258	Rožený voják	266
Výstraha	258	Kapitán	267
Dobrovolný	259	Hospoda	268
Mladý husár	259	Hanička	268
Koník	259	Děvče s vojáky	268
Liptáčka	259	Vojenské neřesti	269
Milý chce za husára	259	Vojenská káranost	269
Ondřej	260	Košelka na vojnu	270
Rada	260	Práčka nad Dunajem	270
Utíkanie před lapačkou	261	Vojna a pokoj	271
Násilné vzatie	261	Brat	271
Ne pechourem, ale jezdcem	261	Pávi, voli, ovce, děti	272
Vojáček	262		

X.

Balady, romance, rozprávky

Prísna mati	277	Syn a dcera Dinděsie krále	280
Zakletá dcera	278	Barbora	281